

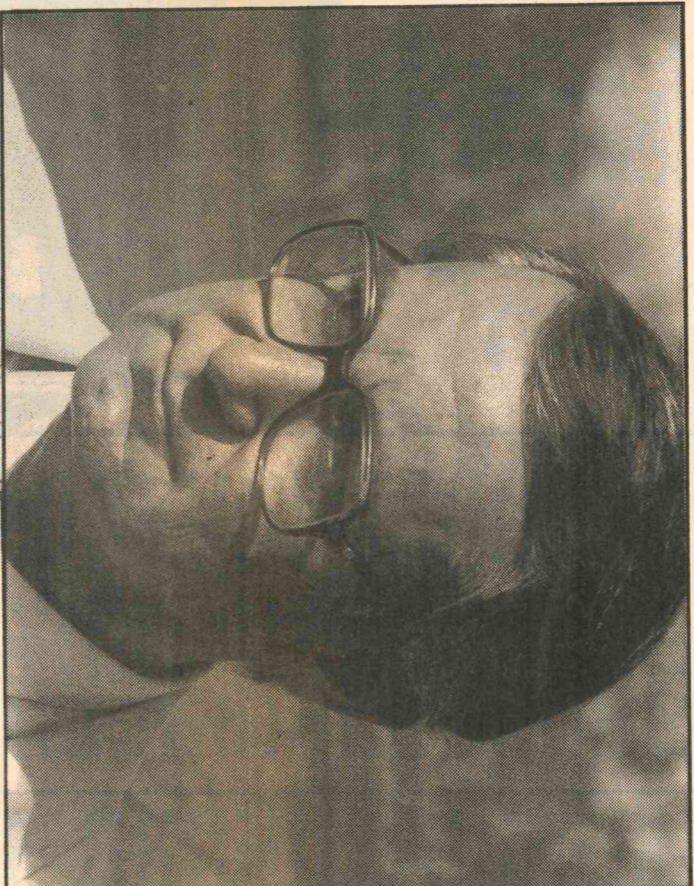
LIBRES

Coordina: Bàrbara Genovard

19

Il·la Miquel Àngel Riera

Jaume Santandreu

Miquel Àngel Riera.

No conec altre exemple, al manco dins la Literatura Catalana, més clamorós de fidelitat a si mateix que el cas de Miquel Àngel Riera. No és allò tan sols de l'obra unitària, del cos literari, dels escriptors que es guanyen a pòis l'honor d'aquest títol. Es quelcom més. Jo diria que Miquel À. Riera escriu una sola obra, un únic llibre, del qual ens va lliurant, per a molts massa avarament, una espipallada que ens deixa, cada cop, més enllepolits. He posat bon exemple de que no se m'esmunyís, per la lògica de la metàfora, l'expressió «d'un nou capítol» perquè crec que és la seva obra sense capítols. Em dona la raó la presència d'*Il·la Flaubert*, sense apartat, narrant tota la història d'una sola tibatada. Cada llibre seria només un llarg i massís paràgraf d'un únic i fonamental capítol.

Això de que M.A. Riera ens aglapeix un grau més en cada lliurança —*Il·la Flaubert* constitueix un autèntic delict de seducció— no m'ho fa confesar la idolatria d'una amistat nostra, sinó que ho proclamen els crítics i jurats otorgant-li gairebé tots els més als: i respectables guardons i premis de les nostres Lletres, fins

el punt de confirmar-lo «com un dels millors escriptors de la literatura catalana de qualsevol època».

Sovint he escoltat M.A. Riera acudint a la paròbula del riu per explicar la unitat, tan bella i solida per a nosaltres, de la seva obra a l'hora que li conferia la llibertat i frescor dels éssers vius. L'escriptura d'aquest home, en el fons i en la forma, crea un harmoniós i encisador riu que avança, dibuixant un

conjunt de meandres, cap al fonal de l'home que és la mar. En aquesta darrera novel·la —a la fi— M.A. Riera, au boscana, geneta de terra endins, s'ha decidit a acarar-se a la mar.

Però *Il·la Flaubert*, entre molíssimes altres qualitats, assoleix la gràcia de retornar al cau del riu, al centre mateix de l'avinhuda de les aigües. Aquest retorn a la correnta-mare té per a mi un encant especial, ja que la penúltima novel·la, *Els*

déus inaccessibles, que no sembla de Miquel Àngel de tant de ser-ho, formant una derivació, ètica i estètica, prou diferenciada, s'havia allunyat de tal forma del curs de les aigües que feia sospitar un canvi —no m'atreveix a jutjar si positiu o negatiu— dins el discurs literari de M.A. Riera. Talment com *Les Benaurances*, entroncant-se amb *Poemes a nái* tanquen la clau mestra de l'arcada poètica, així —crec jo— que *Il·la Flaubert*, es retro-

ba amb Andreu Milà per presentar-nos tot el panorama del ser, del sentit, del pensar, de l'ensumar, del viure, de l'estimar i del morir quan cal dels entrançables i captivadors protagonistes enderats per M.A. Riera.

Si aquesta caparruda fidelitat a un mateix, per molt que hom s'amagui rera tetes, tan enginyoses com aparents, d'imitacions de temps prouctians, no és la perfecció, poc hi falta.

A *Il·la Flaubert* m'he retrobat amb el personalíssim escriptor de sempre. Amb les mateixes dèries, obsessions i curiolles. Amb la seva concepció tottemps realista, sovint cruel, a voltes tendre, sempre ordenada bella i del món. Amb el seu desafiament als gramàtics per un barroc atrevit i mascle dins una original arquitectura gaudiniana de la frase. Amb la seva habilitat a l'hora de triar noms, expressions, metàfores i ocurrències. Amb la seva manya, més enllà de qualsevol tècnica psicoterapèutica, per anar apropiant-se al personatge, al qual redueix sempre a un carreró que no passa, fins a treure'n una radiografia perfecte, un retrat cabal i coprenador.

No és d'estrenyar qui M.A. Riera no li doni nom al protagonista d'*Il·la*

Flaubert per què massa bé sabem tots els enamorats de la seva obra que li diuen Andreu, per molt que hagi deixat de ser milà de terra pedregosa per tornar-se esquiu i savi colom selvatge a les endèixes d'Il·la Lleona.

De la mateixa forma que totes les mares són com la Tia Andreua, totes les famelles com la garriguera, talment com totes les dones són bagasses, malgrat hi hagi sempre un altar major per les Nais i Adeles mitraculoses. Com també tots els caporals són assassins i sàdics; tots el Benos bossos i somniadors de trutes i tot home, que es mereixi aquest nom i la glòria de ser protagonista dels llibres de M. Àngel, solitari, enterc, singular i suïcida.

Però, a més d'aquest estimat regal que suposa un nou llibre, una cosa vull agrair a Miquel Àngel Riera i és que *Il·la Flaubert* ens porta un oratol d'humanitat amorosa i fins i tot una mica esperançada que no ens arribava quan ens feia fuir, patint, pels pedregans de terra endins.

IL·LA FLAUBERT. Premi Josep Pla 1990 - Edicions Destino - Col·lecció l'Àncora - 1990

El davantal